

JESUSEN BIHOTZAREN KONGREGAZIOKO ARAUAK ETXARRI LARRAUN, 1762

<http://mediateka.fonoteka.com>

Nafarroako Gobernua - Gobierno de Navarra
Euskarabidea - Instituto Navarro del Vascuence
Nafarroako Euskararen Mediaketa - Mediateca del Vascuence de Navarra
<http://mediateka.fonoteka.com>

Iturria:

Jose M. Satrustegi, 1987, Euskal testu zaharrak I, Euskaltzaindia, Iruña.

Bertsio informatiko honen egilea:

Elea

Nafarroako Euskararen Mediaketak egindako lanak publikoak dira eta, Jabego
Intelektualaren Legearen arabera jatorrizko idazlanak bestelako eskubiderik ez baleuka,
nahi bezala erreproduzi daitezke.

JESUSEN BIHOTZAREN KONGREGAZIOKO ARAUAK ETXARRI LARRAUN, 1762

Jesusen bihotzaren congregacioco Reglac dire seguiçen direnac:

Misione santu bateco frutue eta pensamentu onac conservaceco, eta erregidore, eta vecino
Jaunac vice on bat, eta exemplo onecoa berengan, eta beren puebloco gendean
aseguraceco, aita Mendiburu gure Misionistec ongui probaturic daquienac bezala dio; ez
dela arquicen medio ta gauza obeagoric, nola baita Jesusen Vioz sagratuaren congregacioa
bere Minervarequin, edo ill-oroco siñelacendela Igande bat comuniocoa, eta Indulgencia
plenaria irabaztecoa, confesatu, eta comulgacen delaric, eta arrasaldean exerciciora
asisticen duellaric. Congregacioa fundaceco, edo parececo, Aita Mendiburuc zuen
facultadea misionea eguiten egondü zén dembora gucien eta facultade onen noticie eman
cigun, eta galde eguin cigun nai guenuen guc erri onetan funda cedin congregacioa. Guc
icusiric eta ezagaturic cein santuec eta ongui ordenatuec dauden congregacio santu onetaco
erreglachoac, juicio eguin guenuen guztiz conveni zizagula congregacioa, vice modu on
bana eguiteco; eta argatic eresponditu guenion, gusto aundiarequin nai guenuela funda
cedin congregacio au gure errien, eta señała cizagula ill-oro eguin bear dugun comunio, eta
irabaci bear dugun Indulgencierenzat Igande bat, berac obequi cerizana; eta señała
cizquigula edo eman cizquigula congregacio onetacoereglac. Eta Aita Sebastianec,
facultadea zuenac bezala, señałatu cigun comunioa eguiteco, eta indulgencia irabazteco ill-
oroco irugarren igandea eta paratu cizquigun congregacioco erreglac; eta arc paratu
cizquigun erreglac dire, Obispo Jaunac onzat emanic, Jesusen viozaren congregacioa

fundaturic arquite(n) den lecu guztietan guardacen direnac. Advertitu cigun ez guenuela irabacico indulgencie au, Obispo Jaunac edo Provisore Jaunac ez bazuen aprobacen, eta confirmacen igandearen señalamentue eta arc eman cizquigun erreglac. Argatic bada berac eraman zuen gure congregacioco libru au eta Provisore Jaunari aprobaraciric izuli cigun, eta emen arquicen dire congregacio onetan sartu direnac eguin bear dituzten gauzac, eta guardatu bear diren erreglac; eta dire orain esanen ditudanac.

CAP. 1

1. Jesusen viotz-aren congregacioac duen fiñe eta congregacioco cembait erregla explicacen dire lendabico capitulo onetan. Jesusen viotz maitagarrieren congregacioac duen fiñe da guc amore tierno, edo samur batequin correspondicea Jesusec guri digun amore andi comparacioric baguecoari; especialmente eucharistieco Sacramentu Santu onetan adicera ematen digun amoreari, eta gure Jesus onac Eucharistieco Sacramentuen errecibicen dituen injuriec, eta agravioac gure viotz-etaco siñezco lastima, edo compassio batequin ereparacea.
2. Marie Santisimaren viotza da ispillu garbi bat bezala, eta Ama Virigiñaren viotz onetan argui eguiten (resplandecicen) dute Jesusen viotzeco arguitasunec, eta resplandoreac; eta Ama Santisimaren viotz onetan eguiten, edo ematen dute sentimenturic andiena gure Jesus onari eguiten zazquion agravioac, eta ofensac; eta argatic Maria Santisima izanen da Congregacio onen amparazalea eta Protectorea eta defenditzallea.
3. Nola Jesusen viotz amorosoac errecibicen bai ditu, agravioac eta offensac ala guizaquiengandic, nola emaztequiengandic, argatic guizonac eta emacumec guztiec guztiec, bear dute procuratu jesusi eguiten zazquion injurie eta offensac erreparacea len esan dugun amore tierno edo samur batequin; baita siñezco lastimarequin ere. Eta argatic congregacio onetan errecibicen dire guizonac eta emacumeac, gueroago beste erreglacho batean esanen dugun bezalacoac.
4. Congregacio Santa onec (permanencieraco) eta onen fervoreac iraundu dezan, ez da errecibituco congregacio onetan, aguiiz comun edo guejenean congregacioco egunetan assistituco ez duenic (coro) ez eta puebloan exemplo ona ematen ez dutenac-ere, eta aguiiz gutiego beren gaizquequin besteri(c) gaiztacen dabilcenac-ere. Congregantean numeroa cembait-eraño bear den disponituco dute congregacioan officioac dituztenac, eta junte componcen dutenac.
5. Congregacioan ez da gasturic bat-ere arguizaguierena baicic, eta au da aguiiz guti orain presentean; bañen limosna biltzen (errecogicen) bada arguizariarenzat bear dena baño guejago, eguiñen dugu congregacioarenzat beste gauecho bat. Congregante on-en viotzac devocio eta fervore guejegora movituco dituenac; eta argatic devocioa duenac ez dezala utci limosna eguiteco.
6. Jesusi dioten (diogun) amoreac bear ditu movitu eta animatu congreganteac erreglacho oei cumplimentue ematera; eta argatic ez da izanen ez becatu mortaleco eta ez venialeco obligacioric erregla oec cumpliceco; eta erregla oetan faltacen denean ez da eguiten becatu mortalic ez eta venialeric-ere.
7. Congregacioan sarcen direnac, sarcen direnean eguin bear dute beren confesio generala, beinzat dembora gutiz lenago eguin ez badute.

8. Osasunac asisticen diolaric eta bere eguitecoac eraguzten ez ba diote, ocupacioac permiticen diotelaric, ez du utcico congreganteac assisticeco congregacioco exercicioetara eta lan-etara; eta noz bait bere descuido motibo justoric bague uzten baldin badu gongregacioco exercicioaren bat-era assisticeco, falta onengatic eguiñen du penitenciachoren bat.

9. Congreganteac eduqui bear dute cuidado andi bat bi virtuteren exercicioan cein bai dire humildadea ta mensadumbre christiana; virtute oec bieci dire Jesusen viotz-aren sellue componcen dutenac.

10. Congreganteac adicen dutenean congregacioan sarturic dagoanenbat arquicen dela enfermo, edo gaizqui, erreztuco dio bacoizac Arrosario bat Maria Santisimari, onec Jesusen viotza dela medio, erdichi dezan Aita eternoagandic, enfermoaren osasuna, conveni ba zajo, eta bestela eriotza on bat.

11. Congregante guztieci procuratuco dute possible den guztie devocio tierno onetara besteac ere inclinaceco, onetaco itzez eta beren exemplo onaz animacen ditutzela, maiz Sacramentu Santueci errecibicera eta congregacioetara zuzen puntualidadearequin assisticera.

12. Congreganteren bat ilcen denean, congregante bacoizac enzunen du Meza bat, aldereac visitatuco ditu bein eta erreztuco du Arrosario bat difuntuaren animaren favoreraco.

BIGARREN CAP.

Urte-oro eguin bear diren gauzac

1. Urte-oro celebratu bear da Jesusen viotza-aren festividadea Meza cantatuerequin eta arras-aldean exercicioarequin. Onetaco egun señalatue da Corpus Christiren octavaren edo zorregarrenaren urbilleneco ostirela; bañen gende guejegoci asistitu dezan eta solemnidade guejegorequin eguin dedin celebratuco da Octavaren urren Igandea.

2. Urte-oro congreganteac eguiñen dute confesio general batna; eta confessio general au bear du izan azqueneco confesio generala eguin zutenetic assita, len eguin dituzten confesio generaltaco gauzaric berritu gabe, beincet bacoizari bere confessore Jaunac ez ba dio besteric aconsejacen; edo necesidadeac ala escacen ez badu.

3. Eguin ditezque exercicioac sei arras-aldean, onetaraco arcen direla sei jai bata besteari dagozcala edo alcarren ondoren edo egurrietan edo urtearen beste demboraren batean. Eguerrietaco dembora ez derizot acomodatue gurezat cergatic dembora onetan arras-aldea chiquie den eta gendeac aciendaz edo ganaduez cuidadue eduqui bearduten; eta argatic utcico dugu Majez alde artaraco edo derizagun beste dembora bat-eco.

Urte-oro eguin bear da Jesus-en viotz Sagratuaren Novena asten delaric Jesus-en viotz-aren festividadeci zorci jaiez len-ago eta acabacen dela novena egun artan, cein bai da len esan dugun bezala Corpuschristico Octavaren urbillen Igandean.

IRUGARREN CAP.

Il-oro eguin bear diren gauzac

1. Ill-oroco irurgarren igandea(n) izanen da Minervacoa edo indulgenciarena, eta egun onetan arras-aldean izanen da exercicioa Jaun Divinoa manifestaturic orain deraño eguin dan bezala eta exercicio onec iraunen du ordu erdi batean.
2. Leituco da orainderaño bezala eusquerazco librocho bat eta ondorean eguiñen da gogozco edo memoriazco eta viocezcó oracio piscacho bat eta azquenean gozoetaco verso (choa)c cantacen direla, eguiñen da Jaun Divinoaren erreserva.

Indulgencie plenarie irabazten da illeren irugarren Igandean, esan dugun bezala confessioa eta comunioa eguiten direlaric eta arras-aldean gogozco otoiza edo oracioa eguiten (delaric); guertatu (suceditu) litaque nozbait illeren irurgarren Igandean exercicioa ez eguitea motivo justoren bategatic eta orrela guertacen bada, eguiñen da exercicioa urbilleneco jai edo Igandean; bañen ecin indulgencie plenarie ir(abaci) diteque illeren irurgarren igandean baici, eta argatic indulgencia irabaci nai duenac, illeren irurgarren igandean bear du confesatu, comulgatu eta arras-aldean exercicioa izan bagueagatic, eleicera etorri eta ordu erdicho bateco demboran oraicioa eguin. Bañen confessioa eta comunioa eguiteco eta anima garbiceco eta fortaleciceco edocein dembora da ona eta ala irurgarren igandean confessacen ez dena betor laugarrenean edo al duenean alic lasterreña ta Congregacioaren indulgencia ez irabaciagati, irabaci dezaque indulgenci plenaria. Jaungoicoaren servizera guejeko aplicatu nai dutenac confessatuco dire amabost egunetic amabostera, edo bacoiceri bere confessore prudenteac esaten dion bezala.

LAURGARREN CAP.

Aste-oro eguin bear direnac

1. Aste-oroco egun batean procuratuco du congreganteac gorpuzaren sentidoren bat mortificacea penitenciachoren batequin.
2. Al dezaquenac enzunen du Meza halduen egun-oro; eta leicen daquienac eta dembora duenac leituco du pisquecho bat libru onen batean eta eguinen du memoriazco edo gogozco otoitz pisquecho bat.
3. Aldarean sacramentaturic dagoan Jesus maitagarrieri eguinen disquo congreganteac egun-oro al dituen visitec: eta bere espirituarequin edo viotzarequin eguiñen dizquio arquicen den lecuti-c beincet bost visita, ajetatic bacoicean esaten duela: Alabatua izan dedille aldareco Sacramentu Santue eta Jesusen viotz maitea, eta errazatu bereala Pater noster eta Ave Mariacho bat.
4. Egun-oro errezzatuco dute Ama Virginiñeren errosarioa bere misterioaquin edo eucharistieco Sacramentu aldarean dagoanean guri Jesusec aguercen digun amoreac Marie Virginari ematen dion consuelo andien pensacen dutela; eta al badute errezzatuco dute beren echeco familierequin; cerren compaÑierequin edo lagunequin eguiten dan oracioac fuerza guejeko duen.
5. Eun-oro arras-oro examinetuco dituzte aldiecho batean edo dembora puscacho batean eguneco pensamentuec, itzec eta obrac; eta egunean eguin dituzten obra onac-gatic emanen dizquiete graciec Jaungoicoari; eta escatuco diote barcacioa Jaungoicoari egunean eguin

dituzten faltac-gatic: eta esaten dutela azquenean Nere Jesu-Christo eguiñen dut acto contriciozco bat edo Jaungoicoa ofenditueren damuzco bat.

6. Au eguin ta ondoan, izulcen direla eleiceraunz edo eleiza-aldera beinzat espirituarequin edo pensamentuarequin adoratuco dute humildadearequin eta amorearequin Jesus Jaungoico eta guizon sacramentatueren viotz sagratue; eta escatuco diote iduqui dezala cuidado especial bat bacoizari bere devocioac aguincen diona eguiten (edo practicacen) dutenen gañean.

BOSTGARREN CAP.

Congregacioco officioac edo empleoac

1. Congregacioac izan bear ditu Prefecto bat, zeladore bat, bi consiliario, Limosnero bat eta Secretario bat.
2. Prefectoari tocacen edo correspondicen zajo congregacioa governacea eta congregacioco gauceren baten gañean dudaren bat izaten bada, Prefectoac erresolvidu bear du.
3. Zeladore principalari tocacen zajo congregacioari ongui veguirecea eta congregante bacoizaren ibill-erari contu arcea avisioa ematea congrega cioco officioac dituztenai, junte officioetacoac eguiten dutenean erremedioa paradezaten ecer erremediaceco gauzaric baldin bada.
4. Consiliarioai tocacenzajea beren conse-juec ematea, congregacioco fervorea conserva dedin bere estaduen eta fervorean.
5. Limosneroac escatu bear du limosna eleiceco atarien gendea ateracen denean egerciciotic, congregacioa edo exercicioa den egunetan; limosna au izanen da Jesusen viotz Sagratuaren arguiarenzat; eta limosneroac cuidatu bear du errecogicen den limosnarequin congregacioco arguizaguie paraceas.
6. Secretarioac esribitu bear ditu junten erresolvicen diren (gauec) congregacioaren ganeco gauec.
7. Oficio esan ditigunetatic bat duen edocinec du bere votoa junte eguiten denean; eta juntec eguiñen dire Prefectoari irudicen zajonean, direla necesario edo conveniente. Oficio oec ematen dire urte bateco, Prefectoarena ateracen dela: eta urte onetaco esen ditugun officio edo congregacioco empleoac eman cequizquien orain esanen ditugun personai. Prefecto nombratu cen Dn. Juan Tomás de Muguiro. Zeladore principal Juan Fermin de Echarri; consiliarioac Juan de Barrenechea eta Juan de Echarri. Limosnero Juan Francisco de Azpiroz eta Secretario Dn. Juan Vicente de Muguiro.